

UNIVERSITAT DE LLEIDA
FACULTAT DE DRET I ECONOMIA

CURS ACADÈMIC 2007 - 2008

TITULACIÓ: LLICENCIATURA EN DRET

PLA D'ESTUDIS: 1992

ASSIGNATURA: DRET CIVIL V (Codi 3023)

PROFESSOR/A: ANTONI VAQUER ALOY / PALOMA BARRÓN ARNICHES

CURS: 3r
QUADRIMESTRE: 2n

CRÈDITS: 4,5

TIPUS: TRONCAL

1. OBJECTIUS

Conèixer els principis que informen el dret de successions català i les seves institucions bàsiques. Dominar la terminologia pròpia del dret de successions.

2. CONTINGUTS o METODOLOGIA

Continguts: Els principis successoris. Els títols successoris. L'herència i el procés de la seva adquisició. Testament i formes testamentàries. Invalidesa i ineficàcia del testament. Successió contractual. Llegítima. Successió intestada. Reserva.

Metodologia: classes teòriques i classes pràctiques basades en jurisprudència.

3. PROGRAMA

Lliçó 1: La successió mortis causa.

- 1.- La configuració i la regulació de la successió: el Codi de Successions.
- 2.- Els principis successoris catalans.
 - 2.1.- La necessitat de la institució d'hereu.
 - 2.2.- La universalitat de la institució.
 - 2.3.- "Semel heres semper heres".
 - 2.4.- "Nemo pro parte testatus pro parte intestatus decedere potest".

Lliçó 2: Els títols successoris.

- 1.- El títol d'hereu.
- 2.- El títol de legatari.
- 3.- L'atribució del títol successori.
 - 3.1.- Les teories objectiva i subjectiva. La posició del Codi de Successions.
 - 3.2.- Els casos dubtosos.
 - 3.2.1.- L'hereu instituït en cosa certa.
 - 3.2.2.- L'hereu instituït en usdefruit.
 - 3.2.3.- El legatari de part alíquota.

Lliçó 3: L'herència.

- 1.- Concepte.
- 2.- La composició de l'herència.
- 3.- L'herència com a objecte de dret.
 - 3.1.- L'alienació del dret de l'hereu.
 - 3.2.- El tempteig i el retracte de cohereus.

L'ADQUISICIÓ DE L'HERÈNCIA

Lliçó 4: El procés d'adquisició de l'herència.

- 1.- L'herència jacent.
- 2.- La designació dels hereus.
- 3.- L'obertura de la successió.
- 4.- La vocació hereditària.
- 5.- La delació.
 - 5.1.- Pressupòsits subjectius de la delació: la incapacitat i la indignitat successòries.
 - 5.2.- El ius transmissionis.
 - 5.3.- La concurrència de vocacions. El dret d'acrèixer.
- 6.- La representació successòria.
- 7.- L'acceptació i la repudiació de l'herència, en general.
 - 7.1.- La capacitat per a acceptar o repudiar.
 - 7.2.- La interrogatio in iure.
- 8.- L'acceptació de l'herència.
 - 8.1.- Concepte, requisits i tipus.
 - 8.2.- L'acceptació pura i simple.
 - 8.2.1.- Els efectes de l'acceptació pura i simple
 - 8.2.2.- La protecció de creditors i legataris: el benefici de separació de patrimonis.
 - 8.3.- L'acceptació a benefici d'inventari.
- 9.- La repudiació de l'herència.
 - 9.1.- Forma i efectes.
 - 9.2.- La repudiació en frau de creditors.
- 10.- L'adquisició de la possessió hereditària.

Lliçó 5: La comunitat hereditària.

- 1.- El naixement de la comunitat hereditària: els cohereus.
- 2.- Els subjectes de la comunitat hereditària.
- 3.- L'objecte de la comunitat hereditària. La situació dels crèdits i els deutes de l'herència.
- 4.- La naturalesa jurídica de la comunitat hereditària.
- 5.- L'administració del patrimoni hereditari en comunitat.

Lliçó 6. La partició de l'herència.

- 1.- La legitimació per a demanar la partició. La indivisibilitat temporal de l'herència.
- 2.- La naturalesa jurídica de la partició.
- 3.- Els procediments particionals.
- 4.- Les operacions particionals.
- 5.- L'eficàcia de la partició. L'obligació de sanejament.
- 6.- La invalidesa i la rescissió de la partició.

Lliçó 7. La col·lació.

- 1.- El fonament de la col·lació.
- 2.- Els pressupòsits subjectius de la col·lació.
- 3.- Les atribucions col·lacionables.
- 4.- La dispensa de la col·lació.
- 5.- La pràctica de la col·lació.

Lliçó 8. La defensa del dret de l'hereu.

- 1.- L'acció de petició d'herència: concepte i naturalesa jurídica.
- 2.- La legitimació activa: l'hereu real.
- 3.- La legitimació passiva: l'hereu aparent.
- 4.- Els efectes de l'exercici de l'acció.
- 5.- L'extinció de l'acció.

LA SUCCESSIÓ TESTAMENTÀRIA

Lliçó 9: Els negocis mortis causa.

- 1.- El testament.
 - 1.1.- Concepte i característiques.
 - 1.2.- El testament com a negoci formal: les formalitats del testament.
 - 1.3.- La capacitat per testar.
 - 1.4.- El contingut del testament.

- 2.- Les diferents "formes" testamentàries.
 - 2.1.- Els testaments notariais.
 - 2.1.1.- El testament obert.
 - 2.1.2.- El testament notarial tancat.
 - 2.2.- El testament hològraf.
 - 2.3.- El testament davant de rector.
- 3.- El codicil.
- 4.- La memòria testamentària.
- 5.- La interpretació dels negocis mortis causa.

Lliçó 10: La ineficàcia del testament.

- 1.- Concepte i classes.
- 2.- La nul·litat del testament.
 - 2.1.- La nul·litat del testament.
 - 2.1.1.- Causes.
 - 2.1.2.- L'acció de nul·litat testamentària.
 - 2.1.3.- Els efectes de la nul·litat.
 - 2.1.4.- La clàusula codicil·lar.
 - 2.2.- La nul·litat del codicil i la memòria testamentària.
- 3.- La revocació del testament.
- 4.- La caducitat del testament.

Lliçó 11: La designació de l'hereu testamentari.

- 1.- La institució d'hereu sota condició.
- 2.- La institució d'hereu a termini.
- 3.- Les disposicions fiduciàries.
 - 3.1.- La institució d'hereu per fiduciari.
 - 3.2.- L'herència de confiança.
- 4.- La substitució vulgar.
- 5.- Les substitucions pupil·lar i exemplar.
- 6.- Els fideïcomisos.
 - 6.1.- La substitució fideïcomissària.
 - 6.2.- El fideïcomís de residu.
 - 6.3.- La substitució fideïcomissària de residu.

Lliçó 12: Els llegats.

- 1.- La configuració del llegat.
 - 1.1.- El llegat com a disposició testamentària.
 - 1.2.- El llegat com a gravamen.
 - 1.3.- El llegat com a títol adquisitiu.
- 2.- Les garanties del llegat.
- 3.- Les classes de llegat.
- 4.- La reducció dels llegats i la quarta falcídia.
- 5.- La revocació i la ineficàcia del llegat.

Lliçó 13: La marmessoria.

- 1.- L'execució del testament.
- 2.- Les classes de marmessors.
- 3.- L'exercici del càrrec.
- 4.- L'extinció de la marmessoria.

LA SUCCESSION CONTRACTUAL

Lliçó 14: Els heretaments.

- 1.- La institució contractual d'hereu.
- 2.- El títol d'«heretat».
- 3.- Les classes d'heretament.
 - 3.1.- Heretaments a favor dels contraents.
 - 3.2.- Heretaments a favor dels fills dels contraents.
 - 3.3.- Heretaments mutuels.

LES ATRIBUCIONS SUCCESSÒRIES ORDENADES PER LA LLEI

Lliçó 15: La llegítima.

- 1.- La llegítima: configuració jurídica.
- 2.- La categoria dels legitimaris.
 - 2.1.- Els legitimaris.
 - 2.2.- Les causes d'incapacitat. El desheretament just.
- 3.- L'atribució de la llegítima.
- 4.- La quantia de la llegítima i la determinació de la llegítima individual.
- 5.- El pagament de la llegítima.
- 6.- La protecció del títol de legitimari i del contingut econòmic de la llegítima.
 - 6.1.- La protecció del títol de legitimari.
 - 6.1.1.- La preterició.
 - 6.1.2.- El desheretament injust.
 - 6.1.3.- Els gravàmens de la llegítima.
 - 6.2.- La protecció del contingut econòmic de la llegítima.
 - 6.2.1.- L'acció de suplement de llegítima.
 - 6.2.2.- La inoficiositat.
- 7.- L'extinció de la llegítima. Especial consideració de la renúncia a la llegítima.

Lliçó 16: La successió intestada.

- 1.- L'obertura de la successió intestada.
- 2.- El parentiu i el dret de representació.
- 3.- Els ordres de succeir.
- 4.- L'usdefruit vidual abintestat.
- 5.- La successió de l'impúber.

Lliçó 17: La reserva.

- 1.- Les reserves hereditàries en el Dret civil de Catalunya.
- 2.- La reserva del cònjuge supervivent.
 - 2.1.- El supòsit de fet origen de la reserva.
 - 2.2.- Els beneficiaris de la reserva.
 - 2.3.- Els béns reservables.
 - 2.4.- Els efectes de la reserva.
 - 2.5.- L'adquisició dels béns reservats pels reservataris.

[ATENCIÓ: AQUEST PROGRAMA ÉS PROVISIONAL A L'ESPERA DE SI S'APROVA EL LLIBRE IV DEL CODI CIVIL DE CATALUNYA. CAL COMPROVAR POSSIBLES CANVIS A LA PÀGINA WEB DE L'ASSIGNATURA]

4. MATERIALS DE L'ASSIGNATURA

Es trobaran a <http://www.antonivaquer.tk>

5. BIBLIOGRAFIA

Ferran Badosa Coll (coord.), Manual de dret civil català (Madrid-Barcelona, 2004)
Lluís Puig Ferriol - Encarna Roca Trias, Institucions del dret civil de Catalunya, vol. III, València, 6a Ed., 2004.
M. del Carmen Gete-Alonso, *Derecho de sucesiones*, Mataró: Cálamo, 2006.

6. AVALUACIÓ

Examen escrit amb cas pràctic.

Elaboració d'un dictamen, realització de casos pràctics i redacció d'un testament, que poden suposar fins a un màxim de 3 punts que se sumen a la qualificació de l'examen.